

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 5 K, za pol leta 2-50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 5-50 K, za Ameriko 6-50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Krst novorojenega cesarskega princa.

Dne 12. marca je bil v cesarski hiši v Badnu krščen novorojeni nadvojvoda na ime Karol Ludovik — Marija, Franc, Jožef, Mihael, Gabrijel, Anton, Robert, Štefan, Pij, Gregor, Ignacij, Marko. Krst je slovesno izvršil kardinal, knez nadškof dr. Piffl. Botra sta bavarski kralj Ludovik III. in bavarska kraljica Marija Terezija. Nadomestovala sta jih nadvojvoda Friderik in nadvojvodinja Izabela. Bavarski odposlanec je prinesel krstni dar bavarske kraljeve dvojice. Zdravstveno stanje presvetle cesarice in novorojenega princa je izvrstno.

Čujmo cesarjevo željo!

Njega Veličanstvo cesar Karol je poslal posebnega odposlanca v Ljubljano, ki je tolmačil cesarjevo željo, naj se stori vse, da se sedaj ustanove za naše hrabre vojake „Vojaški domovi“ tudi v zaledju, v garnizijskih mestih. Izrazil je željo, da bi se darovi, ki jih je prebivalstvo namenilo za spomenike za rešitev cesarja iz soških valov, darovali v ta namen.

Zahvalni dar avstrijskih narodov za rešitev cesarjevo naj postane darilo ljudstva svojim, domovini služočim sinovom, ki naj hkrati priča o zvestobi do cesarske hiše, o hvaležnosti za junaštvo armade ter za proslavo naših polkov.

Naš cesar, ki je sam vzgled najlepših vojaških kreposti in dobro ve, kaj potrebujejo njegovi vrli vojaki, nam je pokazal pot z velikim darom in s svojo željo. Temu vzgledu hočemo slediti ter vsak po svojih močeh sodelovati, da se uresniči ta velika, v resnici cesarska misel — ustanovitev vojaških domov v zaledju. Naš odbor bo imena vseh onih,

ki pri tem delu sodelujejo in pripomorejo k njegovi izvršitvi, spoštljivo predložil v znanje Njegovemu Veličanstvu.

Te dni se je — od nas vseh oboževani cesarski rodbini rodil princ. Vsa Avstrija se veseli, mi pa dajmo svojemu veselju vidnega duška. Darovi, ki jih darujemo za „Vojaške domove“, za to srčno željo cesarske dvojice, naj bodo vidni znak veselja prebivalstva dežele Kranjske, njenih mest, trgov in vasi in naših iskrenih čestitk ob rojstvu najmlajšega Habsburžana. Ta dar dežele Kranjske, strnjen z zahvalnim darom za rešitev cesarja, bodi sijajni dokaz zvestobe naše dežele do habsburškega prestola, obenem pa tudi dokaz, da ljubimo sinove domovine, ki so v vojski in da jim hočemo pomagati.

Darovi se pošiljajo na naslov: Deželna blagajna v Ljubljani „Za vojaške domove“.

Živel cesar, domovina!

Odbor za vojaške domove v Ljubljani.

Svetovna žaloigra.

Kakor so pred kratkim izjavili voditelji sovražnih držav, se bo vojna nadaljevala s podvojeno ostrostjo in trdovratnostjo. Zdi se, da je v glavah teh ljudi zbruhnila pravcata blaznost. Po takih grozovitostih pa naj traja vojska še dalje! Ali naj ne bo tri- in pol letnega vojevanja že konec? Naravnost nerazumljivo je, da se ljudstvo ententnih držav obnaša ob izvajanjih takih sklepov še docela mirno. Saj so že ogromne žrtve, kakor na blagu, tako tudi na človeških življenjih, ki jih je zahtevala krvava vojna, ne glede na to, koliko bo še preteklo krvi, če bo šlo tako naprej. Zdrava človeška pamet se temu protivi in je docela nerazumljivo, da so še ljudje na svetu, ki pojejo vojski mogočne slavospeve. Toda upajmo, da je mirovna misel prodrla že v vse države in dobila odziva v slehernem človeku. Pri nas je misel o miru že tako udomačena, da, če bi bila tako v sovražnih

državah, bi napočil brezdvomno že zdavnaj toli zaželjeni mir, ki ga zadržujejo le visoki voditelji. Naša vlada je sama sprevidela, kako pravične so želje in težnje ljudstva, zato dela z vsemi silami za mir, a ne najde v tem pravičnem stremljenju odziva pri drugih velesilah.

Naša stalna spremljevalca sta v teh časih trpljenje in skrb, ki naraščata z vsakim dnem bolj. Temu ne bodo odpomogle draginske doklade, saj se za denar že itak skoro ničesar več ne dobiva. Torej je skrajni čas, da dosežemo mir. V Rusiji so že zatrli militarizem in tako povzročili zblizanje med osrednjima državama, ki bo rodilo mogoče lepe sadove.

Čim dalj časa se bo zavlačevala vojna, tem večje bo pomanjkanje in revščina, ki je že zdaj tako velika in neznosna. Le v naši državi znaša že vojni dolg okoli 52 milijard kron, kaj še-le po drugih državah! Če bi to svoto obrnili za druge, kulturne namene, koliko dobrega bi se napravilo človeštvu in koliko zla bi bilo odstranjenega. Tako pa gre denar le v svrhe, ki ne prinašajo sreče, ampak večajo propad vsega človeštva. Poleg brezštevilnih žrtev na bojiščih opazujemo zle posledice vojne tudi v zaledju. Mladina je brez prave vzgoje, nekatera že kar podivjana, ker je šolski poduk tako zelo znižan in omejen. Stariši pa jih ne morejo vzgajati, kajti pomislimo, da je mogoče mati doma sama, ki mora skrbeti za živež, medtem, ko je oče na fronti. In pri takih razmerah, ki so v ententnih državah še slabše, naj po sklepih Francozov, Angležev in Italijanov traja vojna še naprej?! Žrtev, ki jih je zahtevala vojna, je že dosti.

Naša volja vseh je, da se povrnejo zdrave razmere, ki so vladale pred vojno, da se torej sklene čimpreje gotov mir. Saj bo še tako breme, ki ga bomo prenašali v bodočnosti, težko in utrudljivo. Zato moramo želeti vsi, kar nas je, da se uresniči, po čemer hrepenimo tako vroče. Zlomiti se mora neomajano divjanje vojnih grozot, zato naj bo vse naše delovanje posvečeno mirovnim težnjam in idejam. Naša naloga mora biti od sedaj naprej, nabirati vedno več borilcev za človeško pravico, ki zahteva

mir vsem in občno blagostanje. To sveto nalogo izpolnjujmo nasproti vsaki drugi volji!

Vsako kulturno delo podirajoča vojna je napravila nedopovedno škodo tudi delavcem in kmetovalcem, ne glede na to, da ljudje, ki imajo na razpolago le denar, že komaj živijo in vstrajajo. Toda pri vsem tem ne smemo obupati na boljše čase. Kakor so bili lepi časi pred nami, tako bomo spet dočakali srečne dobe, saj so vojske le mimoidoče, čeprav grozne obiskovalke.

Človeštvo se je že marsičesa naučilo v tej tri- in pol letni vojski, tako, da bo znalo tehtno obrniti te nauke za bodočnost. Toda taka vojska, kot je ta, se pač ne bo nikdar več povrnila. — Mnogo upanja prinaša mir, ki je bil v kratkem času sklenjen z Ukrajino, z vso Rusijo in Romunijo. S takim mirom je podana vsaj iskrica splošnega miru, ki bo slej ali prej odrešil trpeče človeštvo. Zato naj ne klonemo boječe in maloverno k tlom, tudi ne obupajmo, dokler živimo, kajti upanje bo nas napravilo mnogo močnejše, da bomo lahko prenašali vse to brezkončno gorje in se bomo zato potem toliko svobodneje oddahnili, ko bo vojna že za nami in se je bomo spominjali čez mnogo let, kot na nekaj groznega in zlega, ki pa je minilo in se umaknilo jasnim in osvežujočim žarkom vzhajajočega solnca. (Vorwärts.)

Sadimo nekaj več fižola!

Lanski pridelek fižola je bil v obče slab. Pa še ta ni ostal v deželi, ampak je šel potom centrale „Geos“ in drugih prekupcev vun, tako da ga je zdaj povsod premalo. Od tod tudi ta draginja. Zaradi pomanjkanja fižola trpe posamezne hiše, kakor zlasti tudi večja gospodarstva, zavodi itd.

Kako bo letos s fižolom? Ali bo letošnja letina ugodnejša? — Sam Bog ve! To pa lahko rečemo, da bo fižola z naprej bolj treba kakor doslej, če pojde tako naprej. Kajti zmanjkalo nam bo tečnejših živil, zmanjkalo mesa in masti, in je treba, da skrbimo zaraditega za pri-

Spokornica.

Francoski spisal Aurelien Scholl.

Pet kilometrov zahodno od trdnjave Rochelle leži neznan, umazan in siromašen trg Laleu. Tu živi prav malo ribičev, kajti obal je zapuščen in neprijazna. Obdajajo jo strme skalne pečine in v viharnih nočeh se čuje preteče oddaljeno grmenje, prihajajoče iz votline Maumusson, ki nalikuje velikanskemu lijaku, požirajočem pohlepno ribiške čolne. Ob času oseke nabirajo žene med algami školjke, medtem ko opravljajo možje poljska dela.

Nekega jutra sem se podal še pred solnčnim vzhodom v družbi kapitana Tailhades-ja na pot. Jutranja zora je naju našla že popolnoma opravljena: puško na rami, lovsko torbo ob strani, pipo v ustih. Po petih urah naporne hoje, sva se znašla oba izmučena in od glada umirajoča, pri Spokornici, na najbolj zapuščenem in skalnem kraju obale.

„Pobrigati se bova morala, da se orijentirava“, je dejal Tailhades. „Tu mora biti nekje Saut-du-Bouc; v bližini se nahaja stražnikova koča. No, ali nisem res prav povedal, poglejte, tam se dviguje dim. Protí desni; tam bova zajutrkovala.“

Stražnik je naju sprejel z odprtimi rokami in je tudi nama gostoljubno ponudil velik kos gnjati. Tailhades je odprl najlepše morske ostrige; najina psa pa sta srebala iz široke posode juho in vsi smo bili prijetno razpoloženi ob tem pripravem zajutrkovanju.

Postranske okolnosti, pri katerih hočem uporabiti priliko, da bom pripovedoval legendo o Spokornici, navajam zato tu tako točno, da predočim čitateljem tudi kraj, kjer se je legenda odigrala in kjer mi je bila pripovedovana, — kajti nikdo naj ne misli, da sem si jo izmislil sam. Torej stražnik pripoveduje:

„Ko še ni bilo tu teh dveh svetilnikov, ki žarita vsak večer kot dvoje kraljevih zvezd, je stal na pečini Rocher-du-Bouc

visok železni drog, na katerem je bila pritrjena velika svetilka.

Vsak večer je prižgal stražnik svetilko in ko so ladje, bližajoče se k obrežju, zapazile luč, so se pravočasno umaknile nevarnim pečinam.

Kadar je bilo morje viharno in je nebo počrnelo pred bližajočo se nevihto, razbite skale se valile z globokim bobnenjem, tedaj je svetilka mirno žarela na železnem drogu in mornarji so molili od hvaležnosti proti nebu, ki jih je rešilo preteče nevarnosti, in se zahvaljevali globoko ginjeni v dnu srca svetilki stražnika Kernana.

Edino on, oče Kernan, je bil, ki je tako vroče ljubil in ščitil svoj svetilnik, kajti poleg prijateljev je imela svetilka tudi mnogo sovražnikov. Vsi mrki ljudje, ki so pustošili obal, so ji želeli zlo. Njihov praznik je bil, kadar je divjala nevihta. Če se je v noči dogodila na morju nesreča, so pobrali in oropali vse dragocenosti, ki jih je morje izmetalo na obrežje. To je bila peklenska obrt. Toda med ničvrednimi ostanki so se našli tudi bogati zakladi —

a luč iz svetilnika je te ljudi ovirala, da bi na ta način bogateli.

Zato so hoteli svetilko razbiti in drog izrjaviti, a Kernan je odgovoril, da vsakemu požene kroglo v glavo, kedor se bo le količkaj dotaknil njegovega svetilnika.

Med takimi, ki jih je svetilnik oviral, da bi bogateli od morskih nesreč, je bila tudi neka ropajoča starka, ki so jo nazivali Galeb.

Toda ona bi morala imeti usmiljenje z drugimi, kajti na morju je bil tudi njen sin Ivan, priden dvajsetletni mornar, ki ga je zbog njegove šegavosti in dobrosrčnosti ljubil vsakdo iz Laleu-ja.

To leto je bilo poletje zelo lepo in večina ljudi je bila zaposlena na poljih. Le starka Galeb je proklinjala svetilnik od jutra do večera in nekega dne je zakričala, vihteča pest proti železnemu drogu: „Ta prokleti svetilnik, ki nas uboge ljudi spravlja ob zaslužek; toda treba ga bo pokončati!“

„Vi, Galeb, ste hudobna žena!“ je odgovoril Kernan, „pravični Bog vas bo kaznoval!“ —

delovanje tečnejše rastlinske hrane, da se rešimo po možnosti še večjega pomanjkanja.

In v tem pogledu je fižol važen pridelek. Fižol se med rastlinskimi živili še najbolj odlikuje s svojo bogatijo na tečnih beljakovinah in dela v tem oziru nekaj prehod od rastlinske hrane k tečnejši mesni hrani. Fižol je tečen in ti zaleže v mali množini več kakor drugi rastlinski živež, četudi ga použiješ v izdatnejši meri. Zaraditega naj se letos posadi nekaj več fižola kakor druga leta, da si na ta način kolikor mogoče zagotovimo letošen pridelek na tem važnem živežu.

Tesna bo šla zaradi semena, ker ga v tem slučaju več potrebujemo kakor druga leta. Kdor ga nima dosti, naj ga skuša dokler je še čas preskrbeti. Eden in drug si ga bo moral privarčevati pri ustih, če ni drugače mogoče, ali ga mora pa dobiti pri enem ali drugem srečnejšem sosedu. Na vsak način naj se pa pridelovanje fižola nekoliko razširi, da ne pridemo letos v še večje pomanjkanje. Kjer je kaj pripravnega prostora, naj se potakne fižol, kraj njiv, ob razorih, pod turšico itd.

Za pridelovanje po njivah se priporoča najbolj nizki „ribničar“ in visoki „prepelničar“. Prvega sadimo najraje za se in pa med turšico in krompirjem, drugega pa najbolj med krompirjem in kraj zeljnikov, pa tudi po drugih legah, če je zemlja dosti močna. Fižol potrebuje namreč tako obdelano in vgnojeno zemljo kakor druge okopavine, zato nam tudi med okopavinami in takih prostorih najbolj obrodi.

Rohrmann.

Dogodki pretečenega tedna.

Avstrijski državni zbor se je lotil drobnega dela in rešil zakonske načrte: o odškodnini za krivice, ki so jih tekoni vojne prizadeli nedolžnim osebam razni državni organi, o proglasitvi mrtvimi vojnih pogrešancev, o kongru, o zvišanju plač moštvo v armadi, o rentnem davku in vojnih dokladah. Izmed slovenskih poslancev so govorili dr. Benkovič, Demšar in dr. Lovro Pogačnik. Jugoslovanski klub je vložil več novih interpelacij. — Vlada si zopet veliko prizadeva okoli opozicije: Jugoslovani, Čehov in socialnih demokratov. To pot gre za cesarko naredbo po § 14. o razširjenju črnovojniške dolžnosti od 42. do 50. leta. Ta naredba izgubi veljavo, ako je zbornica ne spremeni v zakon. Opozicija pa ravno zahteva, naj se ta naredba razveljavi in vsi letniki od 42. do 50. leta pošljejo domov. Cesar je zaenkrat odredil, da se trije najstarejši letniki odpuste, za ostale obeta domobranski minister, da jih odpuste polagoma leta 1919. Jugoslovani,

Bilo je v času jesenskega enakonočja. Morju je postalo njegovo ležišče pretesno. Proti večeru so se silni valovi, — razburjeni velikani — vznemirili in — pretili proti nebu. Vihar je rjul kakor obsedenec in od morja se je iz daljav začulo bobnenje topa.

Oče Kernan je napolnil svetilko s svežim petrolejem, namočil vanj nov steni in je molil ob dobrodejni svetlobi luči za tiste, ki so v smrtni nevarnosti. Starka Galeb, ki je čakala noči, je splezala na skalovje. Z vso silo je začela metati kamenje na svetilnik, dokler se ji ni posrečilo razbiti stransko šipo svetilke. Vihar in dež sta se vlovila v plamen in ga v hipu ugasnila. Na morju so se oglašali brezupno topovski gromi.

Ko je Kernan našel zjutraj svetilko razbito, se je vrgel obupno čez skalovje in se na mestu ubil.

Galeb pa je hitela proti obali. Skale so bile pokrite z razvalinami ladje... toda med temi so bila tudi mrtva trupla.

Čehi in socialni demokrati so že izjavili, da vztrajajo na svoji zahtevi, ker je naš vojni položaj sedaj tak, da ne potrebujemo več toliko vojakov. Vlada se pogaja dalje. — Ogrski ministrski predsednik Wekerle je odgovoril na dr. Seidlerjevo izjavo o ogrski armadi, da o tem vprašanju nima nihče drugi govoriti nego ogrski državni zbor in vladar. — V Dalmaciji so v več okrajih uvedli preki sod. — Nemčija zahteva od državnega zbora nov vojni kredit v znesku 15 milijard mark. — Skupščina sovjetov v Moskvi, kjer je sedaj sedež boljševiške vlade, je odobrila mirovno pogodbo z osrednjimi vlastmi. Ameriški predsednik Wilson je skupščini brzojavno izrazil simpatije Američanov do ruskega naroda in obljubil, da bo Amerika vse storila, da Rusija ostane v svoji prejšnji moči. Trockij je kot komisar za zunanje stvari odstopil in bil imenovan za gubernatorja v Petrogradu, kjer se zbirajo življi, ki so za nadaljevanje vojne. — V smislu določil mirovne pogodbe se je začela boljševiška vlada pogajati tudi z Ukrajino. — Podrobna mirovna pogajanja centralnih držav z Rumunijo hitro napredujejo, ravno tako s Finsko. Hindenburg in Ludendorff sta izjavila, da se ob sebi ume, da se bodo nove države ob robu Rusije „naslonile“ na Nemčijo. — Ententa se je pogodila z Japonsko, da zasede Sibirijo; Amerika je privolila pod pogojem, da podjetje ne bo naperjeno proti Rusiji, marveč proti Nemčiji. Pogodbo so podpisali v Port Arturu. — Sporazum je stavil Nizozemski ultimatum, da mu odstopi gotovo število ladij; ako tega ne stori prostovoljno, ji bodo ladje na morju in v ameriških pristaniščih zaplenili in ji odtegnili tudi dobavo žita iz Amerike. — Na bojiščih povsodi živahna delavnost; nemške čete so 13. t. m. prve udrle v Odeso, takoj za njimi so prišle tudi avstro-ogrske čete. Odesa je glavno pristanišče za žitno trgovino v južni Rusiji. Tukaj se nahajajo ogromna skladišča za žito, tobak, sladkor, usnje itd. Odesa šteje pol milijona prebivalcev in leži na severnem obrežju Črnega morja. — Rumunske čete so izpraznile zadnji kos Bukovine.

Našim sadjerejcem v poduk.

VI. Izkopavanje jam.

Jame se najbolj izkopljejo jeseni. Izkopana zemlja leži potem delj časa na zraku, solncu in dežju; se v zimi jako zrahlja ter nasrka redilnih snovij. Na vsak način pa se mora izkopati 3 do 4 tedne preden začnemo saditi drevesa.

Jame morajo biti dovolj velike. Njih širokost znašaj eden in pol do dva metra. Globoke pa naj bodo tri četrt metra. Le

Starka je hitela od enega do drugega, iskaje pri njih prstanov in jim odpirala žepe. Premetavala je škatlje in lesene zaboje...

Toda na mah je obledela, se zazibala in padla na belo skalovje. Oči so ji silno plamenele. Obračala in obračala je neko truplo, otipavala srce, potem pa ga z divjim jokom objela, kajti spoznala je svojega sina... svojega Ivana, ki ga je tako vroče ljubila. Vzdignila je truplo, da ga ponese v svojo koč. Obklela ga je v novo obleko in klicala blazno njegovo ime. Od tega dne ni nikdar več zapustila koč. Živela je kot soha, nepremično sedeča noč in dan na skali. Usmiljeni ljudje so jo preživljali. Prišel jo je obiskat tudi laleuski župnik; in ona je tako molila in toliko solz pretočila, da so jo prihajali gledat ljudje iz vseh sosednjih krajev.

Nekega jutra so jo našli mrtvo na skali. Ko je zbral župnik dovolj denarja je dal na željo starke Galeb sezidati velik svetilnik na mestu, kjer je stala Kernanova svetilka. In zato se imenuje ta svetilnik sedaj Spokornica.

drevesa na strmih rebrih dobijo nekoliko globokejše jame. Ako pomislimo, da stoji sadno drevo celih 60 do 100 let na enem in istem prostoru, ter da se mora ves ta čas živeti iz majhne jamice, v katero smo ga posadili, bodemo pač lahko uvideli, da morajo biti jame dovolj široke. Na globokost se ni treba toliko ozirati, ker korenine silijo le na širokost, kjer najdejo rahlo, rodovitno zemljo in kjer čutijo solnčno gorkoto.

Boljša zgornja prst ali ruša se devlje na eno stran, mrtva zemlja pa na drugo stran jame. Dno jame se s cepinom globoko zrahlja ter ne sme biti ožje nego jama zgoraj široka, pač pa širje.

VII. Izboljšanje zemlje in zasipavanje jam.

Dva do tri tedne pred sajenjem zrahljamo še enkrat jamsko dno ter postavimo navpično v sredino jame kol, da bode močno stal. Ob enem se jama zasiplje skoraj do vrha z boljšo zemljo (rušo). V svojo korist bodeš storil, ako še to zemljo izboljšaš, ter jo preskrbiš z vsemi redilnimi snovmi. Primešaj ji nekoliko mešanca, (komposta) in stare zidne sipe, ki ima mnogo solitronokislega apna v sebi. Tudi pepela in postane razredčene gnojnice je dobro pridejati. Ako pa želiš umetna gnojila porabiti, primešaj ji primerno množino Tomasove žlindre in kalijeve soli.

Ni pa dobro v jamo nasuti kup hlevskega gnoja ali čistega mešanca ter ga pokriti z zemljo. Zgodi se lahko, da drevesne korenine v gnjujoči plasti hlevskega gnoja odmro. Če pomešamo nekoliko hlevskega gnoja z zemljo, to ne bode škodovalo. Vendar ga ne smemo devati tik korenine, ampak še le na zemeljsko plast nad koreninami, kar je celo priporočljivo.

Take zboljšane zemlje nasujemo skoraj polno jamo. Pustimo jo dva do tri tedne, da se usede in potem še le pridimo z drevesom, da ga vsadimo.

VIII. Pripravljanje drevesa neposredno pred sajenjem.

Predno drevo vsadimo, odrežemo mu z ostrim nožem vse ranjene korenine tik ranjenega mesta, kakor tudi vse bolne, oglojene in posušene dele, ker ranjena korenina rada ne celi, pač pa vedno dalje gnije. Tudi glavne in močnejše stranske korenine se za tretjino prikrajšajo, da se bolje razrastejo. Tankih koreninic neodrezuj!

Spodrezovati je najbolje z ostrim nožem. S škarjami se korenince pogosto razkoljejo in začesnejo. Gladek obrez pa je glavna stvar, ker le potem se korenine zarastejo in poženejo nove koreninice. Obrezi se morajo izvršiti vodoravno, da drevesa stoje na obrezani plošči, sicer korenine rađe gnijo.

Sedaj še namočimo korenine v že znano goščo iz ilovice, kravjaka in prestane gnojnice. Ta prevlaka jim daje takoj nekoliko hrane in jih varuje pred izsuševanjem, ako se pusti drevo iz nemarnosti na zraku ležati.

Franjo Neubauer:

Dekletcu.

Kaj ti je zimsko napravilo jutro?!

Laske ti zlate pobelil je mraz,

da ti na mladi visijo obraz.

Solnce pa tam skozi veje

gleda, poredno se smeje:

„Deklica, vidiš, kaj zimska je moč:

starka si bela postala čez noč!“

Dopisi.

Iz Jame pri Novem mestu. Umrli je dne 12. t. m. v cvetoči dobi 16 letna, vrla mladenka, Marija Kastelic, posestnika hči na Jami, po kratki, mučni bolezn. Kot

najstarejša hči je bila najboljša in skoro edina opora svoje matere na precejšnjem posestvu, katero ste obdelovale skoro same po odhodu očeta k vojakom. Bila je vedno vesela, zadovoljna, z vsakomur prijazna, vzornega vedenja in nepopačenega srca. Kot ljudskošolska učenka je bila v veselje svojim g. učiteljem in potem pa, kot pridna dekle in značajna hči, svoji ljubi materi. Bila je tudi članica šmihelske Mar. družbe, in na njenem zadnjem potu na šmihelsko pokopališče so jo dne 14. t. m. spremile njene tovarišice v obilnem številu z družbeno zastavo in znaki; pri slovesu se je porosilo mnogo oko. Kako primeren je k tem nemški rek ki pravi: „Die Blume blühet und fällt ab, so blüht der Mensch und sinkt in's — Grab“; to je slovensko: „Cvete cvetka in odpade, tudi človek cvete in v grob — pada“. — Tudi rajna Micika je cvetela kot cvet, ki se prezgodaj osuje, ali upajmo, da zdaj pri Bogu se raduje. Naj mirno uživa večno plačilo!

Iz Gradca, 9. sušca 1918. Namesto Fr. Medleta, ki se nahaja na odmoru v svoji rojstni župniji Št. Jernej, nam je poslal njegov nesrečni sotrpni slepec Peter Jamnik naslednje vrstice, ki so pisane s pisavo za slepce. Jako zanimivo pisemce, s še bolj zanimivo pisavo je na razpolago v pogled pri našem uredništvu.

„Velecenjeni gospod urednik! — Kako hitro nam poteka čas, čeravno živimo v vedni temi. Res hudo smo nesrečni, toda vzlic temu smo vsejedno dobre volje, ker čutimo in slišimo, kako sočustvujejo z nami dobra slovenska srca. To nam svedoči tudi Vaša zadnja pošiljatev. Dolžnost me veže, da Vas velecenjeni gospod urednik v imenu vseh slovenskih vojnih slepih najlepše zahvalim za Vaše delo požrtvovalnosti. Ker je Vaš rojak Fr. Medle na dopustu, sem jaz prevzel to nalogo. Prosim, izrecite to našo zahvalo tudi vsem preblagim dobrotnikom, ki so se nas spomnili s tako obilno pošiljativjo v znesku 400 kron; res lepa vsota. Bog bodi vsem plačnik!

Denar, ki ga pošljete na naslov čast. s. Klare pride nam slovenskim slepim vojakom zelo v prid. Č. sestra ga vsakemu posamezniku vložte na hranilno knjižico. Dosedaj nas je dobilo 30 Slovencev vsaki od 200 do 350 kron. Kakor vidite, smo sedaj že precej obogateli. — Kaj nam je vse ta krvava vojska napravila! Iztaknila nam je oči in zraven družih skrbi nam naprtila še skrb za naše ljubo premoženje. Dobre volje pa nam vendar ne more nihče ugrabiti, tudi sedaj ne, ko smo slepi. Dobra je tista božja mast, s katero se vsako jutro prav dobro namažemo, da nam je čez dan lahak korak po poti temnega življenja. Če se čez dan z nosom slučajno zadenemo ob kako steno in si pri tem prisluzimo kako „debelo buško“, se še ne zmenimo za to. Vidite, to so vse posledice nebeške masti dobre volje. Gotovo Vi mislite, da nas vodi kakšen za roko tukaj po zavodu, o, nikakor ne! Kar sami jo povsod korajžno mahamo, še celo po strmih stopnicah. Ako se le hočete prepričati, pridite nas enkrat pogledati, da boste videli, kakšni junaki smo. No, kaj pa hočemo družega. Kar se ne da predruščiti, se mora nositi. Od jokanja in kremženja še ni zadobil noben slepec luč oči. — Najlepši pozdravi od vseh mojih tovarišev, posebno pa od mene Petra Jamnika.“

K temu pismu je pristavila č. sestra Klara še sledeče besede: „Bog živi Vas i vse blage Dolenjce i Dolenjke, ki so vsi polni solnca ogrevajoče ljubezni do naših oslepelih vojakov; vsi solnčni ste, kakor Vaše zlahtne vinske gorice! Živeli! Z najlepšimi pozdravi udana sestra Klara Verbunc.“ — (Častiti sestri Klari, ki ima zlato materno srce za uboge naše slepe vojake ter vsem ljubim slepim vojakom želimo zadovoljne in milostpolne velikonočne praznike in po srečni smrti vstajenje k večni Svetlobi! Ured.)

Podružnica Rdečega križa za okraj Rudolfovo

je imela dne 16. marca t. l. svoj občni zbor, ki je bil dobro obiskan.

Iz obširnega poročila g. predsednika vladnega svetnika barona Rechbacha povzamemo, da je imela podružnica

v letu 1914:

dohodkov . . .	7.143 K 13 h
stroškov . . .	3.718 „ 59 „
tedaj prebitka	3.424 K 54 h

v letu 1915:

dohodkov . . .	7.498 K 18 h
stroškov . . .	5.491 „ 92 „
tedaj prebitka	2.006 K 26 h

v letu 1916:

dohodkov . . .	9.565 K 58 h
stroškov . . .	4.709 „ 52 „
tedaj prebitka	4.856 K 06 h

in v letu 1917:

dohodkov . . .	11.682 K 58 h
stroškov . . .	4.021 „ — „
tedaj prebitka	7.661 K 48 h

Podružnično premoženje:

a) hranilne vloge . . .	8.583 K 19 h
b) gotovina v blagajni	7.661 „ 48 „
Skupaj . . .	16.244 K 67 h

V teh vojnih letih so prispevali poleg drugih:

c. kr. uradi	8.726 K 07 h
župni uradi	4.113 „ 71 „
občinski uradi	2.090 „ 78 „
šole	2.646 „ 87 „
država (denarni zavodi)	2.273 „ 69 „
člani	4.958 „ 63 „

Večji izdatki so bili:

perilo za vojake	4.120 K 67 h
obvezila za vojake	580 „ — „
inventar	2.040 „ — „
darila vojakom zlasti tobak	2.710 „ 86 „
prispevek za röntgenov	
aparatus	2000 „ — „
opoldanska hrana	
bolniškim strežnicam	5.097 „ 70 „

Iz vsega poročila odseva veliko in požrtvovalno delo podružničnega odbora, ki vrši ves čas vojske svoje blagodejno delo v blagor našim trpečim junakom, res hvalevredno in vstrajno. Vsa čast mu!

Posebno veliki so prispevki naših uradov: župnih, občinskih in c. kr. uradov, šol in društev, ki delajo nabiralcem in darovalcem vso čast.

Ker so podružnični stroški vedno večji, ker moramo, kakor je omenil tudi gospod predsednik v svojem obširnem poročilu, misliti tudi na primeren „invalidni dom“, obračamo se tem potom do vseh, ki hočejo lajšati gorje trpečim, da ostanejo še nadalje zvesti in vneti podporniki in nabiralci podružnice. Posebno se vabijo k pristopu vsi oni, ki še niso člani — saj je članarina 2 K 40 h pač nizka.

Da se število odbornikov dopolni, sta bila voljena v odbor blag. gospa Ema Pleiweiss, soproga c. kr. notarja in gospod c. kr. poštni oskrbnik Alfonz Ravnihar.

Vrli Dolenjci! Podpirajte to dobrodelno napravo tudi še nadalje tako izborno kakor dosedaj!

Za odpust nad 42 let starih črnovojnikov.

Poslanci dr. Korošec, Stanek in tovariši so vložili na celokupno vlado naslednjo interpelacijo:

V konferenci klubovih zastopnikov dne 19. februarja je vlada obljubila, da bo v slučaju, če bo zbornica poročevalno dobo glede odredbe po § 14, o razširjenju črnovojniške obveznosti raztegnila na štiri tedne, v tem času čisto gotovo predložila postavno novo ureditev črnovojniške službe.

Prebivalstvo je to slovesno obljubo vzelo na znanje v samoobsebi umevnem smislu, da namerava vlada pod pritiskom parlamenta in javnega mnenja odpustiti več letnikov, vendar da radi potrebnega študija in preddel potrebuje nekaj tednov. Ker ta obljuba ni bila vezana na noben pogoj in najmanj na dovolitev proračuna oziroma proračunskega provizorija, pričakujejo narodi njeno izpolnitev ne glede na usodo proračunskih predlog.

Sedaj je velik del dōbe prešel in bi se vlada že davno lahko odločila v glavnih vprašanjih. Na drugi strani grozi vlada, mesto da bi v slučaju, če nima večine, odstopila, da bo parlament odgodila oziroma zaključila. Upravičena skrb je, da se hoče vlada znebiti tudi svoje slovesne obljube.

Zato vprašamo vlado vztrajajoč na svoji zahtevi, da se takoj odpuste vsi nad 42 let stari črnovojniki:

1. Ali se hoče vlada svoje obljube glede nove ureditve črnovojniške službe z eventualno odgoditvijo zbornice znebiti?

2. Ali je voljna zbornica takoj sporočiti glavna načela nove ureditve, posebno glede skrajšanja črnovojniške dolžnosti?

3. Ali misli svojo obljubo v slučaju odgoditve zbornice izpolniti?

4. Ali ne priznava, da se morajo vsled mirovnega sklepa z Rusijo in Rumunijo takoj odpustiti vsi nad 42 let stari črnovojniki?

Dunaj, 5. marca 1918.

Podpisi.

Cesar Karol je izdal dne 13. marca ukaz, po katerem se odpustijo najstarejši letniki. Črnovojnikom letnikov 1867, 1868 in 1869, ki so pritegnjeni črnovojniški službi in osebam teh letnikov, ki so prostovoljno za dōbo vojske vstopile v skupno armado, vojno mornarico ali domobranstvo, se mora dati odpust po naslednjem redu: 1) Črnovojnikom, ki so rojeni leta 1867, v dōbi od 15. marca do konca maja 1918. — 2) Letniku 1868, od 1. junija do 15. septembra. — 3) Letniku 1869 od 16. sept. do 31. decembra 1918.

To cesarsko odredbo je domobranski minister prebral v seji klubovih načelnikov ter dostavil, da se bo moštvo letnikov 1870 in 1871 umaknilo iz fronte in vporabilo v zaledju, v kolikor bo mogoče ga nadomestiti z vjetniki, ki se vračajo iz vjetništva ter so sposobni za vojno službo. Mnenje, češ, da je vsled miru z Rusijo možno dovoliti dopuste v največjem obsegu, ni resnično, da razmere na vzhodu tega še ne dopuščajo. Na jugozapadu pa se Italijan pripravlja na močno ofenzivo, zoper katero se moramo zavarovati.

Domače in tuje novice.

Nemške postne pridige. V soboto ob pol 7. uri zvečer se prično v kapiteljski cerkvi nemške postne pridige, ter bodo vsak večer do vstetega velikega četrtka. Pridiguje stolni pridigar iz Ljubljane, preč. g. P. Jožef Cella S. J. iz Ljubljane o „6 tolažilnih mislih in skrbih sedanjih dni“. Pred pridigo se bode orgljalo, po pridigi se zapoje postne pesmi.

Duhovne vaje. V tukajšnji frančiškanski cerkvi bodo na cvetno nedeljo, pondeljek in v torek prve svete duhovne vaje samo za moške, mladeniče in može. Vsak dan bo ob pol 8. uri in četrt na 11. uri govor. K obilni udeležbi se vljudno vabijo vsi moški iz mesta in okolice.

Praznik sv. Jožefa zopet zapovedan praznik. Iz Rima je prišlo obvestilo, da je praznik sv. Jožefa zapovedan praznik tudi v škofijah, kjer je bil leta 1911. odpravljen. Vsled tega se mora torej praznik sv. Jožefa poslej v vseh teh škofijah zopet slovesno praznovati kot zapovedan praznik.

Nemila smrt je preselila v večnost 14. marca po daljši boleznii gospo Karolino

Makarovič roj. Gruntar v starosti 39 let. Pokojna je bila soproga gospoda Rudolfa Makaroviča, posestnika in poštarja iz Avč, ter zapuščala deset malih otročičev. Vsa rodbina se nahaja od časa vojske z Lahom v Novem mestu. Velikanski pogreb je pokazal, koliko simpatije je vživala dobra gospa in skrbna, nenadomestljiva mati in da z nesrečno družino sočustvuje in sožaluje vse mesto. Bodi ji ohranjen blag spomin, njena duša pa naj uživa večni raj!

Umrl je nenadoma dne 18. marca okrožni in železniški zdravnik v Metliki g. M. U. Dr. Rudolf Weibl, star šele 47 let. Na praznik sv. Jožefa je bil pogreb k Trem faram ob veliki udeležbi spremljevalcev. Od občespoštovanega umrlega gospoda zdravnika se je poslovil ob prezgodnjem grobu v imenu Metličanov in okoličanov s pretresljivimi besedami dež. poslanec gospod Engelbert Gangl. R. I. P.!

Umrl je pretečen soboto zjutraj po daljši boleznii v cvetu mladosti, 21 let star, Anton Bojanc, vojak domačega domobranskega polka št. 27., sin posestnika in mlinarja Janeza Bojanca iz Šmihela pri Novem mestu. Ranjki je bil potrjen leta 1916 k vojakom. Komaj se je izvežbal, je zbolel, lotila se ga je jetika, kateri je po daljšem bolehanju podlegel. Bil je dolgo časa v vojaški bolnišnici na Dunaju. Domov ga niso pustili in tako je postal žrtev te bolezni. Starišem bi bil na starost ne le v podporo, ampak v ponos, ker je bil zelo marljiv in dobro izučen mlinar, lepega, mirnega značaja. V znak spoštovanja in tolažilo potrjim starišem udeležilo se je pokojnikovega pogreba v nedeljo obilo znancev in tudi nad 30 vojakov — prostovoljno — da mu skažejo zadnjo čast. Blagi pokojnik naj uživa večno plačilo za svojo zemsko trpljenje in domovinsko dolžnost, kateri je podaril vso mladost in lepo obetajočo bodočnost! Tudi iz mesta se je udeležilo pogreba veliko občinstva, da s tem izrazijo sočutje potrjim starišem.

Ujetniki se vračajo. Janez Žefran iz Gotnevasi, ki je bil ujet v Batalpaschinsk, Kubanska oblast Kaukazus, je poslal iz nekega ogrskega kraja svoji teti gospej svētnikovi Rozl Kovač v Kandijo z dne 4. marca 1918 sledeče vrstice: „Draga mi teta! Sprejmite srčni pozdrav sedaj že iz domače zemlje. Tu je nas mnogo, ki gremo iz Rusije. Ali kam nas bodo še pridelili, to ne znamo. Bog daj skoro priti domov, kar že željno pričakujem. Pozdravljam vas itd.“

Tatvine. V noči 14. marca so v vasi Rodne, župnije Trebnje, neznani tatovi kradli. Pri posestniku Dularju v Rodinah so pokradli mast, špeh, meso in pšenico. Pri posestniku Uhanu v isti vasi pa obleko, blago za obleko in drugo. Gospodarju so odnesli dve boljši obleki in suknjo; žensko obleko so pa vso vzeli. Blago je bilo za eno obleko modre barve. Škoda se cení na 5000 kron. Po okolici so se klatili cigani; torej je padel sum nanje. Gotovo je, da tega blaga ne bodo sami porabili, ampak ga bodo skušali prodati. Seveda se je že pokazalo pri podobnih slučajih, da tudi niso vedno cigani dotični uzmoviči, ampak je tatinske golazni vsepovsod zadosti, kjer tudi ni ciganov. Vsekakor se pa prosi slavno občinstvo v interesu cele okolice, da bi hotelo pomagati zasledovati te tatove ter jih takoj naznaniti orožništvu, posebno še, če se zasačijo pri kakšni prodaji omenjenega pokradenega blaga.

Spomin dr. Kreka v Trstu. Tržaški Jugoslovani so proslavili spomin pokojnega jugoslovanskega prvoboritelja 10. marca 1918 nad vse pričakovanje slovesno. Največje tržaško gledališče je bilo premajhno, da bi zamoglo sprejeti vso veliko množico ljudstva, ki je prihitelo na to velikansko slavnost, ki je trajala od 11. ure predpoldne do pol 2. ure popoldne. Spored je obsegal en moški in sedem mešanih zborov, dva ženska dvospeva, slavnostni govor drž. poslanca dr. Rybara in izborna uspeli

prizor dr. Joža Lovrenčiča „Vstajenje“. Največjo pozornost so vzbudile Slovenke v vsakovrstnih jugoslovanskih narodnih nošah.

Češka pomaga Dunaju. Iz Češke je bilo zopet poslanih na Dunaj 42 vagonov krompirja. Na razpolago je bilo 57 vagonov.

Dobri gospodarji. Mesto Ujpest na Ogrskem bi imelo dobivati živeža za 50.000 prebivalcev, toliko prebivalcev ima namreč Ujpest. Dobivalo pa je živil za 70.000 prebivalcev. Tako je dobilo mesto samo moke za 160 vagonov preveč. Prijeli so tamošnjega župana in enega magistratnega uradnika in ravnatelja klavnice.

Vagon mesa zaplenjen. V Premyslu so pretečen teden natančno pregledovali vlak, ki je imel oditi v Nemčijo. Tu so našli eden poln vagon mesa, zloženega v sodih in označenega kot vojna pošiljatev v Nemčijo. Vendar pa niso pustili pošiljatev v Nemčijo, marveč so jo zaplenili.

Velikanska tatvina. Na Dunaju so tvrdki Sperber v prvem okraju ukradli svile in sukna za okoli 300.000 kron.

Žepna pečica. Misel, da bi se v velikem mrazu topla pečica vtaknila v žep, je precej vabljava in marsikateri izumitelj se je pečal z njo in jo tudi po možnosti udejstvil. Na Japonskem v resnici nosijo s seboj žepne pečice. Taka japonska pečica po imenu kvairo, ima obliko etuija za cigare, pripravna je torej za žep. V mrazu dobro služi na cesti, v nezakurjenem vlaku itd. Celo šolarji jih uporabljajo, zelo prav pride bolnikom in starim ljudem za v posteljo, kakor pri nas uporabljajo ogrevalne steklenice. V rusko-japonski vojni je baje mnogo japonskih vojakov imelo pri sebi tak kvairo. Sedaj v svetovni vojni je Japonska izvozila veliko kvairov v Rusijo. Ta žepna pečica je prav preprosta. Obstoji iz škatljice, notri je neka gorljiva tvarina, podobna lesnemu oglju. Ta tvarina baje pogori brez dima, škodljivih plinov ali neprijetnega duha.

Stariši, pomnimo! Kdor ne mara otrokom dobro, jih bo zagovarjal in ščitil nasproti učiteljem. Kdor hoče, da bodo otroci predrzni in podivjani, naj jim dovoli, da bodo govorili le slabo o drugih. Kdor hoče vzgojiti lenuhe in ničvredneže, naj jim v vsem postreže. Kdor hoče, da bodo otroci časno in večno nesrečni, naj razdruži očeta in mater, da vzgojujeta vsak po svojem!

Listnica uredništva:

Došli so nam v zadnjem trenutku nujni dopisi in poslano, kar pa zaradi pomanjkanja časa nikakor nismo mogli objaviti v tej številki. Torej prosimo potrpljenja do prihodnje številke. — Naznanjamo zopet vnovič, da ne moremo pod nobenim pogojem sprejeti inseratov in naznanil, če se nam ne pošljejo v tork zjutraj.

Loterijske številke.

Gradec, 13. marca 41 45 65 22 43

Gospodarstvo.

Nemška moka. Nedavno je poslala Nemčija na Dunaj 450 vagonov moke proti temu, da ji Avstrija po žetvi istotoliko moke vrne. Toda izkazalo se je, da je vsa nemška moka neuzitna ter kvečjemu uporabna za klej ali lep. Razen tega se je naša vlada na korist Nemčije odrekla dobavi danskega mesa. Nemčija dobi dansko meso po 3 krone 1 kilogram, zato pa je morala naša vlada skleniti z ogrsko vlado pogodbo zaradi mesa. Toda za ogrsko meso moramo plačati 28 milijonov več kakor je plačala Nemčija za dansko meso. Za 450 vagonov neuzitne nemške moke bo treba vrniti 450 vagonov dobre naše moke, po vrhu pa smo morali prepustiti Nemčiji ceneno dansko meso ter zato brez koristi izgubiti 28 milijonov kron. V državnem zboru so češki poslanci zaradi tega škandala interpelirali ter zahtevali, da Nemčija škodo povrne oziroma, da se ji za slabo moko ne vrne dobra. Baje je ta kupčija z moko in mesom vzrok, da je odstopil minister za javno prehrano gm. Höfer.

Presojevalnica cen v Rudolfovem.

Na podlagi vodilnih cen, ki jih je c. kr. osrednja komisija za presojanje cen s svojim sklepom z dne 22. januarja 1918 št. 407, postavila za vložene kumare pri prodaji od pridelovalca na debelo, je po naročilu c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 27. jan. 1918 št. 3165, priobčenem z dopisom c. kr. okrajnega glavarstva v Rudolfovem dne 5. februarja 1918 št. 2449, presojevalnica cen v Rudolfovem v seji dne 20. februarja 1918 postavila naslednje vodilne cene za vložene kumare v prodaji na drobno, to je porabniku. (Za blago pridelano na Češkem in na Moravskem.) — I. Blago v sodih.

- Vložene kumare za lupiti in za salato (dolge nad 15 cm): a) pri prodaji v količinah do 1 kg 1.35 K, b) pri prodaji v količinah nad 1 kg 1.25 K, c) pri prodaji posameznih komadov za 1 kg 1.46 K. —
- Vložene kumare velike (dolge 12 do 15 cm): a) pri prodaji v količinah do 1 kg 1.57 K, b) pri prodaji v količinah nad 1 kg 1.45 K, c) pri prodaji posameznih komadov za 1 kg 1.69 K. —
- Srednje slane kumare (dolge 9 do 12 cm): a) pri prodaji v količinah do 1 kg 1.97 K, b) pri prodaji v količinah nad 1 kg 1.82 K, c) pri prodaji posameznih komadov za 1 kg 2.12 K. —
- Male kisle kumare (Znojske) 6 do 9 cm dolge: a) pri prodaji v količinah do 1 kg 1.97 K, b) pri prodaji v količinah nad 1 kg 1.82 K, c) pri prodaji posameznih komadov za 1 kg 2.12 K. — Te cene je umevati za 1 kg čiste teže suhega blaga (brez vode).

II. Blago v zabojih odnosno v steklenicah.

- Srednje slane kumare (9 do 12 cm dolge) za 5 litersko steklenico (najmanj okrog tri kilogr. suhega blaga) 10.30 K. —
- Male (Znojske) kisle kumare (6 do 9 cm dolge) za 5 litersko steklenico (najmanj okrog 3.40 kg suhega blaga) 11 K. —
- Srednje kisle kumare (9 do 12 cm dolge) za 5 litersko steklenico (najmanj okrog 3 kg suhega blaga) 10.30 K. —

Blago se pošilja trgovcu nadrobne prodaje v zabojih po 8 steklenic, vsaka po 5 litrov. Zgornje cene je umevati za 1 steklenico. Pri steklenicah navedena teža suhega blaga velja za najmanjšo količino; blago mora biti v steklenicah na tesno vloženo in ne sme plavati.

Čas beži in se ne vrača
le spomine nam budi
o minulih, mladih dnevih,
a nazaj, nazaj jih ni.

Hitro, hitro vse premine,
mine blažena pomlad,
malo nam prinese sadja,
malo nam izpolni nad.

Človek vedno čudo vidi,
kadar mu srce gori,
ko se pa čez noč postara, —
takrat se odpro oči.

Fr. Ks. Pavšič.

Teden dni dopusta.

Piše Janez Nep. Grzinič. (Dalje. 11.)

Pa vasica tukaj, vasica tam, cerkva
na tej gori, cerkva na oni.

Vse kakor pri nas.
Zastavil pa bi svojo glavo, da ni na
celem svetu nikjer do pičice tako, kakor
tukaj. Niti v Švici, o kateri sem slišal praviti
še v svojih otroških letih.

Zato se mi je tako hitro prikupila ta
pokrajina, pravi zemeljski raj.

Pa sam sem bil s svojo — kaj je
že? — aha — nečakinja.

Ne vem, ali še velja ta šala. Tako
prijetno se to-le izgovarja.

Naj kar ostane.

Sam!

Tujcev, vojakov, beguncev ni bilo nikjer.

Sami domačini.

Pa vsi enako prijazni.

Skoraj bi samega sebe več ne poznal.

Saj sem bil ves drug. Skrb, nezado-
voljnost, nataktnjenost in vse te lepe lastnosti
so ostale tam za goro, v ožjem — saj veš.

Tukaj pa sem bil vesel, malone raz-
posajen, skoraj otrok.

Tukaj pa res ni bilo vojske. Ne,
tukaj že ne.

V kratkem času sem spoznal vse, kar
je bilo zanimanja vredno.

Ko sem pa že toliko opisoval, naj ti še
nekaj povem o prebivalcih in drugih razmerah.
Eto ti.

Prebivalci se delé v dva spola, moškega
in ženskega. Srednjega spola in dvospolnikov
tam ni.

Moški so navadno večji od žensk.
Ravno zaradi tega so ženske manjše. Le
včasih zrastejo moškim čez glavo, ako so
posebno hude.

Starejši ljudje imajo svojo glavo. Otroci
mislijo z glavo svoje učiteljice. Za učitelja
ne marajo, ker ga ni.

Ljudje se poslužujejo le enega jezika,
ženske v obilnejši meri.

So pa zelo razboriti. Dobro vedo, da je
dvakrat tri šest, po kronski veljavi dvanajst.

V enem oziru so pa le nazadnjaški.
Saharina ne poznajo niti po imenu.

V cerkev hodijo prav radi, ako se ne
vozijo.

V zabavo jim služi mnogokrat zabav-
ljanje, ki se konečno reši navadno pri sodišču.
Drugega gledališča nimajo.

Tja hodijo čez goro, ker ne morejo
skozi njo.

Koncertov zdaj nimajo, ker je zadnji
lajnar moral s svojim instrumentom v kraj.

S politiko se ne pečajo. Le „Dol. Novice“
prebirajo. Kdor pa tega ne zna, posluša.

Včasih jim gre kaj narobe, vendar ne
stojijo zato na glavi.

Kdor hoče iti iz ene hiše v drugo, ne
rabi legitimacije.

Usnjatih čevljev z lesenimi podplati
nisem nikjer ne videl ne slišal.

Po njivah je videti veliko že zrelih buč.

Pri nas v ožjem itd. je to redkost.
Ljudje čakajo tako rekoč z nožem v roki
pred bučo, da ji odrežejo vrat, ko je še
zelena. Potem jo mesto prašičev pojedó v
raznih oblikah.

Pravijo, da je zelo dobra.

Kaj pa prašiči pravijo zaradi odvetja
njihove hrane, tega ne vem. Gotovo pa se
maščujejo nad požeruhi s tem, da jim dajo
prav malo špeha.

Tukaj v Šlarafiji so prašički gotovo dobro
rejeni. To si le mislim, ker jih nisem videl.

Dan je ljudem poletni dolg, po zimi
kratek, vendar ni zmerom čisto natanko
odmerjenih štiri in dvajset ur.

Vkljub temu ne tožijo nikdar o dolgo-
časju. Kratkega časa pa itak ni treba še
bolj krajšati.

Spi se večinoma ponoči. Izjeme so
bolniki.

V fari so jim župnik najvišji gospod.
V občini pa kraljuje gospod župan.

Kakor pri nas.

Konji so sila redki. Ako katerega vidiš,
mu lahko z očmi prešteješ vsa rebra, dasi
imajo ljudje dovolj hrane — za-se.

Osla nisem videl nobenega, niti štiri-
nogatega.

Koštrunov je mnogo. Ti pa imajo
volno prešeto že od prvega začetka. —

No, bodi ti dovolj za enkrat.
Radovednost ni lepa čednost. —

Doma v hotelu je bilo zopet običajno
življenje.

Pripravljala se je večerja.
Ta razkošnost je tedaj tam za goro itd.
živela pač le še v spominu.

Pa me ni ravno toliko vlekla ta večerja.
Pač pa sem že težko pričakoval tiste tekočine,
ki ima Baka za Boga in po kateri so se
tebi — zameri ali ne — cedile sline.

Žejen sem bil.

Oh, tisti vinski rubini v žarečih kupicah!
Zdaj se pa meni cedijo sline.

Ker sem vedel, da bom moral, morda
za vse veke, vzeti slovo od njih, sem si
danes privoščil dvojno porcijo.

Pijanec pa nisem postal.
Nak!

Ne spremljaj vsake žlice, vsakih vilic
in vsake kupice do ust.

Privošči mi mir pri zadnji večerji, da
bo bolj zaleglo.

Sporazumno s svojimi gosti je gospo-
dinja pustila ob večerih zaklepati vežna vrata
že ob osmih.

Josefina Weibl rojena Vernik s svojimi otroci Rudotom, Martino in Jožitom javlja potrtega srca, da je nje blagi soprog in skrbni oče, gospod

M. U. Dr. Rudolf Weibl

okrožni in železniški zdravnik v Metliki

po dolgem bolehanju nenadoma dne 18. marca ob 1. uri po noči preminul, 47 let star.

Truplo predragega pokojnika se prepelje v torek 19. marca ob 4. uri popoldne na pokopališče k Trem faram.

Zadušnice se bodo brale v farni cerkvi.

Metlika, dne 18. marca 1918.

Ven torej ni mogel iti nobeden, noter
piti pa tudi ne, ako ni imel ključa ali si
ga pustil dati.

Pa niso bili nič nadležni ti ljudje.
Zadovoljni so bili vsi, kakor da bi imeli
eno glavo, eno voljo.

Nobeden ni silil ven v kavarno.
Tudi jaz ne.

Čemu neki, ko sem doma dobil, kar
sem rabil.

Prišel pa je čas počitka.

Gospodinja se je zgubila v svojo sobo,
jaz pa sem zopet, kakor včeraj, potegnil
svoja kolena pod brado.

Ko sem se rano v jutro prebudil, mi
je bila prva misel na našega nesmrtnega
Prešerna, ki je — oj, kje je že to! — pel:
„Vremena Kranjcem bodo se zjasnila.“

Noben Falb z vsemi svojimi dobrimi
in slabimi tekmovalci bi ne bil mogel da-
našnjega vremena tako uganiti, kakor on.
Jasno nebo se mi je smejalo skozi okno.

Še nikdar nisem imel Prešerna tako
rad, kakor tisto jutro.

Ker nimam nikjer pravega obstanka,
niti pri egiptovskih loncih v Šlarafiji, sem se
odpravil na pot.

Stric se je ganljivo, toda brez solz po-
slovil od svoje nečakinje, jaz pa sem podal
desnico gospodnji, kuharici, sobarici in
služkinji.

Razvedrilo.

Upanje. Pivovarnar: „Kaj mislite,
da bomo dobili za naše vojno pivo od-
likovanje?“ — Zastopnik pivovarne: „Za
pivo gotovo ne, pač pa morda za pivece,
ki bodo pili to vojno pivo!“

Dokaz dobrega vina. Vinotržec: „Moja
vina je preizkusil kemik in izjavil, da so
prava!“ — Gostilničar: „Že verjamem,
toda kdo je pa preizkusil kemika, če je
tudi on pravi?“

Uganil. Učitelj: „Kaj se zgodi s
zlatom, če ga pustimo na zraku?“ —
Učenec: „Tatovi ga ukradejo!“

Velike zahteve. Sestra: „Moj ženin
mora biti duhovit, lep, bogat in dobrega
srca — na tem stališču stojim!“ — Brat:
„Se motiš! — Obsediš!“

Dvoumno. Teta: „Obžalujem, da vas
moram že zapustiti.“ — Otroci: „Res
škoda! Teta, ko vi odidete se začne šele
pravo veselje!“

V muzeju. A: „Najlepše je bilo v
dvorani za umetne slike! Moja žena sa-
mega začudenja ni mogla govoriti!“ —
B: „O, potem pa tudi jaz peljem tja
svojo ženo!“

Tolažba. Jožica: „Pomisli Beti, moj
ženin me noče poročiti! Kaj pa naj
počem?“ — Beti: „To vendar ni tako
hudo! Ženina, ki te ne bo poročil, še
vedno lahko dobiš!“

Slabo poročilo. Natararica: „Gospod
vodja, hitro domov! Služkinja vas kliče,
da je prišla štoklja k vam!“ — Vodja:
„Takooo! Goska za veliko noč bi mi bila
veliko ljubšaaa!“

Slutnja. „Kako tiha je danes moja
žena. Bila je pri zobozdravniku in si je
dala izdreti zob. Gotovo ji je izdrl gospod
zdravnik strupen zob!“

Časovno. Gostilničar: „Zakaj pa ne
jeste pečenke? Ali ni dobra?“ — Gost:
„Je še prevročla!“ — Gostilničar: „Zakaj
pa ne pihate, da se ohladi?“ — Gost:
„To se pa bojim, da mi ne odfrči s
krožnika!“

Dražbeni oklic. E 234/17
8

Pri podpisnem sodišču v sobi štev. 22
bo dne 27. marca 1918 ob 11. uri dopoludne
dražba pritlične hiše v Novem mestu št. 142,
z drvarnico in vrtom, vl. št. 330 k. o. Rudolfovo.
Cenilna vrednost 9074 K. Najmanjši ponudnik
4537 K. Pravice, ki bi ne pripuščale dražbe,
se morajo oglasiti pri sodišču najpozneje pri
dražbenem naroku pred začetkom dražbe, ker
bi se sicer na škodo dobrovedočemu zdražitelju
ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine
same. V ostalem se kaže na dražbeni oklic,
ki je nabit na uradni deski sodišča.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV.,
dne 27. januarja 1918.

K pomladanski žetvi.**PERENKA.**

Centrala za krmila na Dunaju kupi osnažene
zdrave in suhe korenine pirnice ali
perenke po 25 kron za 100 kg, naložene
na postaji v vagon. Pismene ponudbe je
poslati na: Futtermittelzentrale, Ersatz,
Futterabteilung, — Wien I, Trattnerhof 1.

Hiša št. 100

v Novem mestu, je naprodaj. Pojasnila
se dobe ravnatom v I. nadstropju, ali pa
pri g. Avg. Kuncu, trgovcu v Črnomlju.

**Starejši hlapec za oskrbovanje
govedi, in mladenič za vožnjo z voli**

se sprejmeta na večje posestvo. Prosta
hrana in stanovanje, ter plača po dogovoru.
Ponudbe na upravništvo Dolenjskih Novic.

Priporočilo.

Zidarski mojster se priporoča
za vsakovrstno delo, bodisi za peči, šte-
dilnike, nanovo, ali pa v popravilo. Naslov
pove upravništvo Dol. Novic, ampak le proti
znamki 15 vinarjev.

Gumi za cepljenje trt

se dobi pri tvrdki

**FRANC KENDA
RUDOLFOVO.**

Naročila se sprejemajo samo do 30. aprila.

Tisk J. Krajec nasl.